

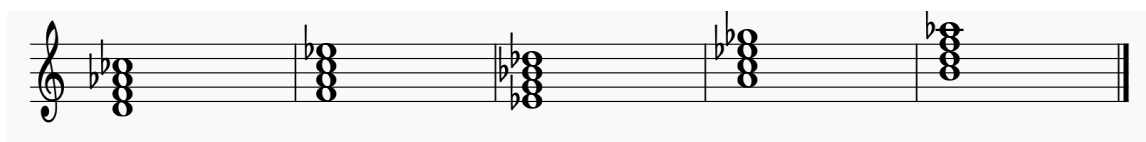
Romantizmus. Raný romantizmus.

(6.ročník)

Zopakujme si tvorbu zmenšených septakordov a dominantného septakordu. Oba tieto akordy sú tvorené 4 tónmi. **Zmenšený septakord** sú 3 malé tercie nad sebou, tvorí sa od 7. tónu deravej alebo harmonickej molovej stupnice. **Dominantný septakord** je durový akord plus malá tercia, tvorí sa na 5. tóne durovej alebo harmonickej molovej stupnice. Od daných tónov vytvor D7 a zmenšený septakord.

Zakrúžkuj **D7 červenou** a **zmenšený septakord modrou**. Pomôcka- ak je medzi prvými dvomi tónmi veľká tercia v3, je to D7, ak je tam malá tercia m3 je to zmenšený septakord.

Romantizmus- z francúzskeho romance- báseň, román, trval v 19. stor. (1830- 1918).V spoločnosti sa do popredia dostáva **národ** (u nás to boli štúrovci a ich snahy o uzákonenie spisovného jazyka). Podobné snahy boli aj v iných krajinách (Nemecko, Poľsko...). Šľachta a duchovenstvo nemajú pri kultúrnom živote a riadení spoločnosti už žiadnu rolu, najvýznamnejšia spoločenská vrstva je **meštianstvo**. Do popredia sa pomaly ale isto dostáva mestský štýl života- kaviarne, verejné koncerty, návštevy divadla, prechádzky v parku.

Romantizmus sa delí:

1 raný 1800-1830

2 vrcholný (novoromantizmus) 1830- 1890

3neskorý 1890- 1918

Znaky romantizmu:

-Hudba patrí medzi vedúce druhy umenia

-skladatelia čerpajú námety z literatúry (najmä fantastické, vidiecke, prírodné, nadprirodzené a rozprávkové) a ľudovej slovesnosti (ľudové piesne a zvyky)

-v hudbe vznikajú národné školy (Súvisí to so záujmom o národ a jeho históriu, dovtedy sa klasická hudba pestovala najmä v Nemecku, Francúzsku a Taliansku, v romantizme máme už Českú, Slovenskú, Ruskú, Nórsku, Fínsku národnú školu)

-meštania si platili učiteľov hudby, s tým súvisí rozvoj komornej tvorby, tiež vznikol v mestách aj pravidelný koncertný život . Hudba sa stala prostriedkom zábavy, či už ju počúvali alebo samy hrali či spievali. Hudobné vzdelanie vo vyšších spoločenských vrstvách bolo považované za samozrejmosť.

- hudobní skladatelia sa stávajú finančne nezávislými (už nekomponujú na objednávku aby zarobili), vzniká kult virtuózov (hudobníci mali svojich fanúšikov)

-vznikajú prvé konzervatóriá (Paríž, Praha Viedeň, Londýn...)

-záujem o hudbu milých období (Bartholdy predviedol Bachove Pašie)

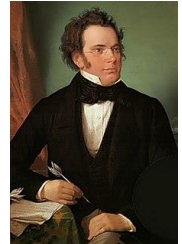
-cecilianizmus- hnutie snažiacie sa o obrodienie duchovnej a cirkevnej hudby, návrat ku gregoriánskemu chorálu a capella štýlu

Hudobná reč:

- zložitejšia melódia, harmónia (nie iba T,S,D7 ako v klasicizme, rozličné septakordy, zv. a zm. akordy) aj rytmus (často z národných tancov)
- rozrastá sa orchester, nástroje sa zdokonaľujú (klavír), veľkú úlohu majú dychové nástroje, vznikajú nové (saxofón, akordeón)
- stupňuje sa technická náročnosť skladieb
- prevláda **PROGRAMOVÁ HUDBA** – hudba komponovaná na mimohudobný námet (skladby o prírode, námety z literatúry
- hudobné druhy- symfónia, opera (národné opery), piesne bez slov, koncerty pre nástroj a orchester, piesne, symfonické básne

Autori raného romantizmu:

Franz Schubert: Rakúsko, raný romantizmus, tvorca romantickej piesne. Istý čas pôsobil aj u grófa Esterházyho v Želiezovciach ako domáci učiteľ hudby. Vraj sa tu zaľúbil do grófovej dcéry, ktorú učil hrať na klavír, no spoločnosť mu nedovoľovala dvoriť sa jej, tak jej aspoň písal 4ručné skladby, kde keď ich spolu hrali mohli sedieť pri sebe. Zomrel mladý (31) na syfilis, nemal deti ani ženu. Preslávil sa tvorbou komorných skladieb, skladieb pre klavír, a najmä **piesní** (Pstruh, Ave Maria, Kráľ duchov, Planá ružička...) tieto sú usporiadané v cykloch *Spanilá Mlynárka* a *Zimná cesta*. Známa je jeho *Nedokončená symfónia*.

Vypočujeme si jeho **klavírny kvintet A dur „Pstruhový“** .

<https://www.youtube.com/watch?v=HwbWvGtaZGo>

V akej hudobnej forme je komponovaný?

Frederyk Chopin Poliak, raný romantizmus, „básnik klavíra“ . Narodil sa v Poľsku, no neskôr pôsobil vo Francúzsku. Bol vynikajúci klavírny virtuóz, skoro všetky jeho skladby sú písané pre klavír. Po jeho smrti si želal aby jeho srdce bolo pochované vo Varšave, čo sa aj stalo. On sám je pochovaný v Paríži. Nemal deti ani ženu, chvíľu udržiaval vzťah s francúzskou feministkou George Sandovou.

Tvorba: nocturná (cis mol, c mol, Es dur...) valčíky (Na rozlúčku, Minútový...) polonézy, mazúrky, prelúdiá (Dažďová kvapka) etudy (Revolučná), fantázie, balady. Komponoval tzv štylizované tance- neboli určené na tancovanie valčíky, polonézy mazúrky. Vypočujeme si jeho Minútový valčík Des dur.

<https://www.youtube.com/watch?v=ToeH-sSM Ik>

Je napísaný vo veľkej piesňovej forme. Koľko má táto forma dielov?

Felix Mendelsohn Bartholdy Nemeč, raný romantizmus, veľmi obľúbený v Anglicku Znovu uviedol *Bachove Matúšove pašie*, zaujímal sa o hudbu baroka. Preslávil sa predohrou a scénickou hudbou k Shakespearovej hre *Sen noci svätajánskej* (odtiaľ je známy Svadobný pochod, začal sa hrať na svadbách potom čo si ho na svojej svadbe nechala zahrať kráľovná Viktória). Známe sú jeho *Piesne bez slov* pre klavír. Svadobný pochod zo scénickej hudby k Shakespearovej hre *Sen noci svätajánskej*

<https://www.youtube.com/watch?v=0Oo4z37OUEI>

Robert Schumann a jeho manželka **Klára** boli známi klavíri virtuózi. Schumann komponoval skladby pre deti pre klavír- Karneval, Detské scény, Známa je skladby *Snenie*.

<https://www.youtube.com/watch?v=GZBFH938L0o>

Edvard Hagerup Grieg prezývali ho aj „Chopin severu“. Bol z Nórska a inšpiroval sa nóorskymi tradíciami a hudbou. Známe sú jeho skladby pre klavír (preto *Chopin severu*) a orchestrálna suita *Peer Gynt*.

<https://www.youtube.com/watch?v=4nMUr8Rt2AI> U horského kráľa

<https://www.youtube.com/watch?v=QCiQho5DzfY> Ráno